

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет: Фармацевтичний

Кафедра менеджменту охорони здоров'я

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

 Едуард БУРЯЧКІВСЬКИЙ

02 вересня 2024 року

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СТАНДАРТИ ЯКОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність: 053 «Психологія»

Освітньо-професійна програма: Практична психологія

Одеса - 2024

Затверджено:

Засіданням кафедри менеджменту охорони здоров'я
Одеського національного медичного університету

Протокол № 1 від 26 серпня 2024 року

Завідувач кафедри

Олена РУДІНСЬКА

Розробники:

Литвиненко Ольга Дмитрівна - д.псих.н., професор, професорка кафедри менеджменту охорони здоров'я

Рудінська Олена Володимирівна - к.екон.н., доцент, завідувачка кафедри менеджменту охорони здоров'я

Дружкова Ірина Сергіївна – к.істор.н., доцент, доцентка кафедри менеджменту охорони здоров'я

Ковальова Марія Володимирівна – к.псих.н., доцент кафедри менеджменту охорони здоров'я

ТЕМА 1. ЗАГАЛЬНІ ПРИНЦИПИ ТА СТАНДАРТИ ЯКОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ

Мета:

Визначити основні поняття якості психологічної допомоги, принципи її забезпечення, нормативно-правову базу, міжнародні та національні стандарти, а також етичні вимоги в практиці психолога.

Основні поняття:

1. **Якість психологічної допомоги:**
 - Здатність послуги відповідати потребам клієнта та професійним стандартам.
2. **Принципи якості:**
 - Доступність, ефективність, етичність, компетентність, конфіденційність.
3. **Нормативно-правова база:**
 - Національні закони, міжнародні конвенції, регламенти організацій, стандарти.
4. **Стандарти якості:**
 - ISO 9001, національні стандарти в сфері охорони психічного здоров'я.
5. **Етичні стандарти:**
 - Кодекс етики психолога, захист прав клієнтів.

ПЛАН:

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ:

Привітання, перевірка присутніх. Ознайомлення з метою заняття, ключовими поняттями та завданнями.

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ВМІНЬ І НАВИЧОК:

Кейс для аналізу:

Ситуація:

У психологічному центрі клієнт скаржиться на недостатню увагу з боку спеціаліста, що призвело до погіршення його психоемоційного стану.

Запитання для обговорення:

1. **Якість психологічної допомоги:**
 - Як можна оцінити якість роботи психолога у цій ситуації?
 - Які аспекти могли бути порушені?
2. **Принципи забезпечення якості:**
 - Які з принципів, ймовірно, не були дотримані?
3. **Етичні стандарти:**
 - Чи є у ситуації порушення етичних норм? Якщо так, то яких саме?
4. **Нормативно-правова база:**
 - Які національні чи міжнародні стандарти якості можуть застосовуватися?

Практичне завдання:

1. **Аналіз стандартів якості:**

- Порівняйте міжнародний стандарт ISO 9001 із національними стандартами у сфері психологічної допомоги.
- 2. **Оцінка якості послуги:**
 - Розробіть перелік критеріїв для оцінки якості психологічної допомоги в медичному закладі.
- 3. **Етичний аналіз:**
 - Оцініть конкретну ситуацію з точки зору етичних стандартів психологічної практики.

Основні поняття:

Поняття	Сутність
Якість психологічної допомоги	Відповідність послуги потребам клієнта, стандартам і етичним принципам.
Принципи якості	Основні правила, які забезпечують належний рівень послуг.
Нормативно-правова база	Закони, постанови та стандарти, що регулюють діяльність психолога.
Міжнародні стандарти	Глобальні критерії якості, наприклад, ISO 9001.
Етичні стандарти	Принципи поведінки психолога, спрямовані на захист прав клієнта.

ТЕМИ ДОПОВІДЕЙ / РЕФЕРАТИВ:

1. Роль етичних стандартів у підвищенні якості психологічної допомоги.
2. Міжнародні стандарти якості у сфері охорони психічного здоров'я.
3. Вплив нормативно-правової бази на діяльність психологічних центрів.
4. Оцінка якості психологічної допомоги в державних та приватних закладах.
5. Стратегічне управління якістю у психологічній практиці.

ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ:

1. Які основні критерії якості психологічної допомоги?
2. Як національні стандарти співвідносяться з міжнародними?
3. Які принципи забезпечення якості є найважливішими?
4. Чому етичні стандарти є невід'ємною частиною якості послуги?
5. Як нормативно-правова база сприяє підвищенню стандартів психологічної допомоги?

Тестування:

1. **Що є одним із принципів забезпечення якості психологічної допомоги?**
 - A) Доступність
 - B) Економічність
 - C) Автоматизація
 - D) Універсальність
2. **Який документ регламентує етичні стандарти в роботі психолога?**
 - A) Закон про психологічну практику
 - B) Кодекс етики психолога
 - C) Міжнародний стандарт ISO
 - D) Постанова уряду

3. **Що таке ISO 9001?**
- A) Національний стандарт у сфері охорони здоров'я
 - B) Міжнародний стандарт систем управління якістю
 - C) Етичний кодекс для психологів
 - D) Інструкція з реєстрації послуг
4. **Який з аспектів є складовою якості психологічної допомоги?**
- A) Публічність
 - B) Конфіденційність
 - C) Реклама
 - D) Масовість
5. **Яка основна мета міжнародних стандартів якості?**
- A) Регулювання цін на послуги
 - B) Глобальна уніфікація критеріїв якості
 - C) Захист інтересів компаній
 - D) Зменшення ролі етичних стандартів

ТЕМА 2. МОДЕЛІ ТА МЕТОДИ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ

Мета:

Розглянути основні показники якості психологічної допомоги, моделі управління якістю, методи її оцінки, а також вплив якості на результативність лікування.

Основні поняття:

1. **Показники якості:**
 - Об'єктивні (результати) та суб'єктивні (задоволеність клієнта) критерії.
2. **Моделі управління якістю:**
 - Модель Deming, підхід TQM (Total Quality Management).
3. **Інструменти оцінки:**
 - Анкетування, стандартизовані тести, зворотний зв'язок від клієнтів.
4. **Методи оцінки:**
 - Кількісний (статистичний) та якісний аналіз.
5. **Ефективність:**
 - Порівняння до- та післяінтервенційного стану клієнта.

ПЛАН:

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ:

Ознайомлення з метою заняття, розподіл завдань для роботи в малих групах.

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ВМІНЬ І НАВИЧОК:

Кейс для аналізу:

Ситуація:

Психологічний центр запровадив новий підхід до оцінки задоволеності клієнтів, але рівень скарг на якість послуг не зменшився.

Запитання для обговорення:

1. **Показники якості:**
 - Які показники могли бути враховані не повністю?
2. **Моделі управління якістю:**
 - Чи можна покращити процес за допомогою моделі Deming? Як саме?
3. **Методи оцінки:**
 - Який із методів (кількісний чи якісний) буде найбільш доцільним?

Практичне завдання:

1. **Побудова моделі:**
 - Розробіть спрощену модель управління якістю для психологічної практики.
2. **Оцінка якості:**
 - Створіть анкету для оцінки задоволеності клієнтів.
3. **Аналіз ефективності:**
 - Використовуючи гіпотетичні дані, порівняйте ефективність двох різних методів психологічних інтервенцій.

Основні поняття:

Поняття	Сутність
Показники якості	Критерії, що визначають рівень послуги.
Моделі управління якістю	Підходи, що використовуються для систематизації процесів оцінки.
Інструменти оцінки	Способи збору даних для аналізу.
Методи оцінки	Процедури обробки та інтерпретації даних.
Ефективність	Вплив інтервенцій на психологічний стан клієнта.

ТЕМИ ДОПОВІДЕЙ / РЕФЕРАТИВ:

1. Сучасні підходи до оцінки якості психологічних послуг.
2. Модель TQM у психологічній практиці: переваги та недоліки.
3. Роль стандартизованих тестів в оцінці ефективності психологічних інтервенцій.
4. Вплив показників якості на розвиток психологічних центрів.
5. Стратегії покращення якості психологічної допомоги.

ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ:

1. Які основні показники якості слід враховувати в психологічній допомозі?
2. Як моделі управління якістю сприяють вдосконаленню послуг?
3. Які інструменти оцінки якості є найбільш ефективними?
4. Чому оцінка ефективності є важливою складовою управління якістю?
5. Як якість допомоги впливає на результативність лікування?

Тестування:

1. **Що є основним критерієм якості психологічної допомоги?**
 - A) Кількість клієнтів
 - B) Результативність інтервенцій
 - C) Економічність послуг
 - D) Популярність психолога
2. **Яка модель управління якістю передбачає циклічний підхід до покращення?**
 - A) TQM
 - B) Deming
 - C) SWOT-аналіз
 - D) ISO 9001
3. **Який інструмент найкраще підходить для оцінки задоволеності клієнтів?**
 - A) Анкетування
 - B) Статистичний аналіз
 - C) SWOT-аналіз
 - D) Набір тестів
4. **Що визначає ефективність психологічної допомоги?**
 - A) Доходи психологічного центру
 - B) Кількість відгуків клієнтів
 - C) Покращення стану клієнта після інтервенції
 - D) Тривалість консультацій
5. **Який метод оцінки якості використовується для суб'єктивних даних?**
 - A) Кількісний аналіз

- B) Якісний аналіз
- C) Стандартизовані тести
- D) Демографічні показники

ТЕМА 3. СЕРТИФІКАЦІЯ ТА ЛІЦЕНЗУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Мета:

Розглянути поняття сертифікації та ліцензування у психології, вимоги до сертифікації та процедуру отримання ліцензії, а також забезпечення контролю за діяльністю сертифікованих і ліцензованих спеціалістів.

Основні поняття:

1. **Сертифікація:**
 - Процедура підтвердження професійної компетентності психолога.
2. **Ліцензування:**
 - Офіційний дозвіл на здійснення психологічної практики.
3. **Нормативно-правове забезпечення:**
 - Закони, постанови та стандарти, що регулюють сертифікацію та ліцензування.
4. **Контроль та нагляд:**
 - Перевірка дотримання вимог і стандартів під час здійснення професійної діяльності.

ПЛАН:

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ:

1. Ознайомлення з нормативно-правовими актами, що регулюють сертифікацію та ліцензування.
2. Визначення вимог до психологів, які бажають отримати сертифікат чи ліцензію.

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ВМІНЬ І НАВИЧОК:

Кейс для аналізу:

Ситуація:

Психолог із великим досвідом роботи не пройшов сертифікацію через невідповідність документів.

Запитання для обговорення:

1. Які документи могли бути підготовлені неналежним чином?
2. Як психологу покращити свою кваліфікацію, щоб відповідати вимогам?
3. Чи є можливість повторної подачі документів і що для цього потрібно?

Практичне завдання:

1. **Складіть список документів:**
 - Перелік необхідних документів для отримання сертифіката та ліцензії.
2. **Розробіть процедуру:**
 - Алгоритм дій для отримання ліцензії на психологічну практику.
3. **Оцінка компетенцій:**
 - Визначте основні критерії компетентності для сертифікації.

Основні поняття:

Поняття	Сутність
Сертифікація	Оцінка кваліфікації відповідно до затверджених стандартів.
Ліцензування	Надання права здійснювати психологічну практику.
Нормативно-правове забезпечення	Регуляторні акти, що регулюють професійну діяльність психологів.
Контроль	Моніторинг дотримання стандартів і етичних норм.
Нагляд	Забезпечення якості та безпеки надання психологічних послуг.

ТЕМИ ДОПОВІДЕЙ / РЕФЕРАТИВ:

1. Роль сертифікації в забезпеченні якості психологічної допомоги.
2. Вимоги до сертифікації психологів у різних країнах світу.
3. Процедура ліцензування психологічної діяльності: національні особливості.
4. Нагляд за сертифікованими психологами: практика та проблеми.
5. Етичні аспекти сертифікації та ліцензування у психологічній практиці.

ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ:

1. Що включає поняття сертифікації у психології?
2. Яка роль нормативно-правового забезпечення у процесі ліцензування?
3. Які документи необхідні для сертифікації психолога?
4. Як здійснюється нагляд за діяльністю сертифікованих спеціалістів?
5. Який вплив мають стандарти сертифікації на професійну діяльність?

Тестування:

1. **Що є основною метою сертифікації психологів?**
А) Отримання прибутку
В) Підтвердження професійної компетентності
С) Збільшення кількості психологів
D) Надання дозволу на практику
2. **Який документ необхідний для ліцензування психологічної діяльності?**
А) Диплом про вищу освіту
В) Свідоцтво про сертифікацію
С) Паспорт громадянина
D) Страховий поліс
3. **Який орган здійснює контроль за сертифікованими психологами?**
А) Міністерство фінансів
В) Асоціація психологів
С) Суди
D) Центр сертифікації
4. **Що забезпечує нормативно-правова база у сфері сертифікації?**
А) Право на адвокатську діяльність
В) Дотримання стандартів якості
С) Контроль за економічною діяльністю
D) Встановлення податків
5. **Яка процедура є обов'язковою для здійснення психологічної практики?**
А) Реєстрація підприємства

- В) Ліцензування діяльності
- С) Отримання медичного страхування
- Д) Проходження тренінгів

ТЕМА 4. СТАНДАРТИЗАЦІЯ ПРОЦЕДУР ТА ПРОТОКОЛІВ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ

Мета:

Дослідити важливість розробки, впровадження та моніторингу стандартів і протоколів у психологічній допомозі для забезпечення якості, ефективності та уніфікації психологічних послуг.

Основні поняття:

1. **Стандартизація:**
 - Уніфікація процедур, методів та критеріїв надання психологічної допомоги.
2. **Протоколи:**
 - Документально оформлені інструкції, що регламентують дії психолога у конкретних ситуаціях.
3. **Наукова обґрунтованість:**
 - Використання методів, що підтверджені науковими дослідженнями.
4. **Моніторинг стандартів:**
 - Періодичний перегляд і оновлення існуючих стандартів та протоколів.
5. **Уніфікація методів:**
 - Створення єдиних підходів до психологічної діагностики, інтервенції та лікування.

ПЛАН:

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ:

1. Ознайомлення з існуючими міжнародними та національними стандартами.
2. Аналіз стандартів, що впроваджені у різних сферах психологічної практики.

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ВМІНЬ І НАВИЧОК:

Кейс для аналізу:

Ситуація:

Психолог працює у кризовому центрі та стикається з труднощами через відсутність чітких протоколів дій у випадках емоційної кризи пацієнтів.

Запитання для обговорення:

1. Які переваги могли б надати стандартизовані протоколи у цьому випадку?
2. Як можна впровадити протоколи у кризовій психологічній практиці?
3. Які ризики виникають у разі їхньої відсутності?

Практичне завдання:

1. **Розробка протоколу:**
 - Створіть протокол дій психолога для роботи з пацієнтами, які переживають сильний стрес.
2. **Аналіз стандарту:**
 - Проаналізуйте приклад стандарту психологічної допомоги та запропонуйте покращення.

3. Моніторинг:

- Складіть план моніторингу дієвості впроваджених стандартів.

Основні поняття:

Поняття	Сутність
Стандартизація	Єдиний підхід до організації роботи психолога.
Протоколи	Послідовність дій у певних психологічних ситуаціях.
Наукова обґрунтованість	Використання перевірених наукових методик.
Моніторинг стандартів	Оцінка відповідності стандартів сучасним вимогам.
Уніфікація методів	Створення спільних для всіх практик діагностики та лікування.

ТЕМИ ДОПОВІДЕЙ / РЕФЕРАТИВ:

1. Значення стандартизації у забезпеченні якості психологічної допомоги.
2. Історія розробки стандартів у сфері психології.
3. Використання міжнародних протоколів у практиці українських психологів.
4. Роль наукових досліджень у розробці стандартів та протоколів.
5. Моніторинг і оновлення стандартів: сучасний підхід.

ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ:

1. Які основні переваги стандартизації процедур психологічної допомоги?
2. Що включає процес розробки протоколу для психологічної практики?
3. Як забезпечується наукова обґрунтованість протоколів?
4. Чому необхідно періодично оновлювати стандарти та протоколи?
5. Як уніфікація методів допомагає у роботі психологів?

Тестування:

1. **Що є основною метою стандартизації процедур психологічної допомоги?**
 - А) Скорочення витрат на послуги
 - В) Забезпечення єдиних підходів до роботи
 - С) Розширення повноважень психологів
 - Д) Забезпечення конфіденційності
2. **Які критерії враховуються при розробці стандартів?**
 - А) Особисті уподобання психолога
 - В) Сучасні наукові дослідження
 - С) Рівень доходу пацієнтів
 - Д) Географічне розташування установи
3. **Що означає уніфікація методів у психології?**
 - А) Використання одного методу для всіх випадків
 - В) Використання перевірених наукових підходів у всіх установах
 - С) Розробка індивідуальних методик для кожного пацієнта
 - Д) Виключення експериментальних методів
4. **Чому важливий моніторинг стандартів?**
 - А) Для збільшення кількості пацієнтів
 - В) Для оновлення застарілих практик

- C) Для уникнення конкуренції між психологами
 - D) Для перевірки бюджету установи
5. **Які основні компоненти протоколу?**
- A) Інструкції, алгоритми дій, етичні стандарти
 - B) Фінансовий звіт, результати роботи, план дій
 - C) Особисті дані пацієнта, аналіз ринку, прогнози
 - D) Звіт про діяльність, рекомендації колег, нормативи

ТЕМА 5. КЛІНІЧНИЙ АУДИТ ТА ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ

Мета:

Вивчити концепцію клінічного аудиту та внутрішнього контролю якості психологічної допомоги, а також інструменти та методи для покращення якості практики на основі результатів аудиту.

Основні поняття:

1. **Клінічний аудит:**
 - Оцінка та аналіз якості наданої психологічної допомоги для виявлення недоліків та покращення процесів.
2. **Індикатори якості:**
 - Показники, які використовуються для оцінки ефективності та результативності психологічної практики.
3. **Критерії оцінки:**
 - Параметри, за якими оцінюється якість психологічної допомоги, такі як своєчасність, ефективність, рівень задоволення пацієнтів.
4. **Внутрішній аудит:**
 - Оцінка якості наданої допомоги на внутрішньому рівні організації з метою виявлення та виправлення недоліків.
5. **Методи внутрішнього контролю:**
 - Різноманітні інструменти та процедури, що використовуються для моніторингу та покращення якості роботи психолога.

ПЛАН:

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ:

1. Ознайомлення з основними етапами клінічного аудиту та його значенням для психологічної практики.
2. Розгляд основних індикаторів якості та методів їх застосування.
3. Аналіз існуючих підходів до внутрішнього контролю якості психологічної допомоги в організаціях.

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ВМІНЬ І НАВИЧОК:

Кейс для аналізу:

Ситуація:

Психологічна клініка проводить регулярний клінічний аудит, щоб визначити ефективність лікування пацієнтів з депресією. Однак, іноді виникають суперечності щодо критеріїв оцінки ефективності.

Запитання для обговорення:

1. Які індикатори можна використовувати для оцінки ефективності психологічної допомоги при депресії?
2. Як забезпечити прозорість та об'єктивність під час проведення клінічного аудиту?
3. Які методи можна застосувати для поліпшення якості роботи на основі результатів аудиту?

Практичне завдання:

1. **Аналіз клінічного аудиту:**
 - Проведіть аналіз клінічного аудиту, що включає розгляд індикаторів якості та критеріїв оцінки.
2. **Розробка внутрішнього аудиту:**
 - Створіть план для проведення внутрішнього аудиту якості психологічної допомоги у конкретній організації.
3. **Поліпшення якості на основі результатів аудиту:**
 - Розробіть заходи для покращення якості надання допомоги на основі результатів попереднього аудиту.

Основні поняття:

Поняття	Сутність
Клінічний аудит	Оцінка якості наданої психологічної допомоги для покращення її ефективності.
Індикатори якості	Показники, що дозволяють оцінити рівень наданої допомоги.
Критерії оцінки	Параметри для вимірювання ефективності психологічної практики.
Внутрішній аудит	Процес моніторингу та аналізу якості психологічної допомоги на внутрішньому рівні.
Методи внутрішнього контролю	Інструменти для моніторингу якості та коригування недоліків.

ТЕМИ ДОПОВІДЕЙ / РЕФЕРАТИВ:

1. Роль клінічного аудиту в покращенні якості психологічної допомоги.
2. Оцінка індикаторів якості в психологічній практиці.
3. Вплив клінічного аудиту на професійну діяльність психолога.
4. Методологія внутрішнього аудиту якості психологічної допомоги.
5. Як внутрішній контроль якості допомагає покращити ефективність психологічної практики?

ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ:

1. Які основні етапи проведення клінічного аудиту?
2. Як використовуються індикатори якості при оцінці психологічної допомоги?
3. Що таке внутрішній аудит і чому він важливий для контролю якості?
4. Як можна покращити якість психологічної допомоги на основі результатів аудиту?
5. Які методи використовуються для контролю якості в психологічній практиці?

Тестування:

1. **Що є основною метою клінічного аудиту у психології?**
 - A) Оцінка професійної діяльності психолога
 - B) Виявлення недоліків у лікуванні пацієнтів
 - C) Створення стандартів для психологічних установ
 - D) Перевірка дотримання етичних норм

2. **Які з наведених індикаторів якості є найбільш важливими для оцінки ефективності психологічної допомоги?**
 - A) Своєчасність та рівень задоволення пацієнтів
 - B) Вартість послуг та кількість пацієнтів
 - C) Тривалість сеансів та використання технічних засобів
 - D) Вік та стать пацієнтів
3. **Який з методів використовується в процесі внутрішнього аудиту?**
 - A) Оцінка якості лише на основі результатів клієнтів
 - B) Оцінка відповідності діяльності установи за встановленими стандартами
 - C) Виключно співбесіди з психологами
 - D) Вивчення особистих уподобань пацієнтів
4. **Що є основною метою внутрішнього контролю якості психологічної допомоги?**
 - A) Підвищення доходів установи
 - B) Визначення та виправлення недоліків у наданні послуг
 - C) Відбір та навчання нових співробітників
 - D) Перевірка результативності рекламних кампаній
5. **Як можна покращити якість психологічної допомоги на основі результатів аудиту?**
 - A) Змінюючи критерії оцінки ефективності допомоги
 - B) Вдосконалюючи методи надання допомоги та використовуючи новітні наукові дані
 - C) Підвищивши рівень заробітної плати психологів
 - D) Збільшивши кількість клієнтів у кожного психолога

ТЕМА 6. БЕЗПЕРЕРВНЕ ПРОФЕСІЙНЕ НАВЧАННЯ ТА РОЗВИТОК ПСИХОЛОГІВ

Мета:

Вивчити значення безперервного професійного розвитку психологів у контексті забезпечення високої якості надання психологічної допомоги, розглянути системи підтримки професійного розвитку, програми підвищення кваліфікації та вимоги до професійної компетентності психологів.

Основні поняття:

1. **Безперервне професійне навчання:**
 - Постійний процес удосконалення професійних знань і навичок психолога через участь у програмах підвищення кваліфікації та самоосвіту.
2. **Програми підвищення кваліфікації:**
 - Офіційно організовані навчальні програми, які спрямовані на підвищення рівня знань та навичок психологів.
3. **Системи підтримки професійного розвитку:**
 - Інституційні та організаційні механізми, які забезпечують психологам доступ до ресурсів для розвитку їхньої професійної діяльності.
4. **Вимоги до професійної компетентності психологів:**
 - Комплекс знань, навичок і умінь, яких психолог повинен володіти для ефективної роботи в своїй професії.
5. **Самоосвіта та професійні спільноти:**
 - Способи безперервного розвитку через самоосвітні процеси, а також участь у професійних асоціаціях і спільнотах, де психологи обмінюються досвідом і знаннями.

ПЛАН:

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ:

1. Розгляд значення безперервного професійного навчання для підвищення якості психологічної допомоги.
2. Аналіз програм підвищення кваліфікації, що сприяють розвитку професійних компетенцій психологів.
3. Визначення вимог до професійної компетентності психологів та механізмів підтримки їхнього розвитку.

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ВМІНЬ І НАВИЧОК:

Кейс для аналізу:

Ситуація:

Психологічна асоціація міста планує провести серію тренінгів для психологів, щоб підвищити їх кваліфікацію в галузі консультування дітей. Однак, є певні сумніви щодо того, чи достатньо цього для забезпечення високої якості надання допомоги.

Запитання для обговорення:

1. Як програми підвищення кваліфікації сприяють розвитку професійної компетентності психологів?
2. Які вимоги до професійної компетентності необхідно враховувати при розробці тренінгів?

3. Як самоосвіта та професійні спільноти можуть бути ефективними інструментами для психологів?

Практичне завдання:

1. **Аналіз програми підвищення кваліфікації:**
 - Оцініть програму підвищення кваліфікації для психологів, виявивши її сильні та слабкі сторони.
2. **Розробка вимог до професійної компетентності:**
 - Створіть перелік вимог до професійної компетентності психологів, що працюють в конкретній галузі (наприклад, психологічне консультування дітей).
3. **Стратегії розвитку професійних спільнот:**
 - Розробіть стратегії для створення та розвитку професійних спільнот психологів, що підтримують безперервне навчання та самоосвіту.

Основні поняття:

Поняття	Сутність
Безперервне професійне навчання	Постійне вдосконалення професійних знань і навичок психолога.
Програми підвищення кваліфікації	Офіційно організовані навчальні програми для розвитку професійних навичок.
Системи підтримки розвитку	Інституційні та організаційні механізми для підтримки професійного розвитку.
Вимоги до професійної компетентності	Комплекс знань та навичок, яких повинен дотримуватися психолог.
Самоосвіта та професійні спільноти	Способи розвитку через самоосвіту та участь у професійних спільнотах.

ТЕМИ ДОПОВІДЕЙ / РЕФЕРАТИВ:

1. Значення безперервного професійного розвитку для підвищення якості психологічної допомоги.
2. Як програми підвищення кваліфікації впливають на розвиток професійних компетенцій психологів.
3. Роль самоосвіти в професійному розвитку психологів.
4. Вимоги до професійної компетентності психологів: стандарти та практичні аспекти.
5. Як професійні спільноти сприяють розвитку психологів і покращенню якості допомоги.

ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ:

1. Яке значення має безперервне професійне навчання для психологів?
2. Які програми підвищення кваліфікації найбільш ефективні для психологів?
3. Як самоосвіта та участь у професійних спільнотах сприяють розвитку професійних навичок?
4. Які вимоги до професійної компетентності важливі для психологів?
5. Які механізми підтримки професійного розвитку є найбільш ефективними для психологів?

Тестування:

1. **Що є основною метою безперервного професійного навчання для психологів?**
 - A) Підвищення заробітної плати психолога
 - B) Поліпшення якості психологічної допомоги через розвиток навичок і знань
 - C) Оновлення психологічного обладнання
 - D) Зниження витрат на навчання
2. **Яка з наведених програм є найбільш ефективною для розвитку професійних компетенцій психологів?**
 - A) Програми підвищення кваліфікації, що включають новітні наукові дослідження
 - B) Програми, що навчають тільки новим методам тестування
 - C) Вебінари для психотерапевтів без практичних занять
 - D) Офлайн курси для психологів з базових знань
3. **Який механізм підтримки розвитку психолога є найбільш важливим?**
 - A) Участь у професійних конференціях
 - B) Тільки відвідування тренінгів
 - C) Виключно отримання нових сертифікатів
 - D) Лише участь у терапевтичних групах
4. **Які вимоги до професійної компетентності психолога є основними для розвитку практики?**
 - A) Наявність високої кваліфікації у конкретній галузі психології
 - B) Тільки досвід роботи в організації
 - C) Наявність великої кількості сертифікатів
 - D) Безпека використання тільки традиційних методів
5. **Як самоосвіта впливає на якість психологічної допомоги?**
 - A) Психолог постійно вдосконалює свої навички та знання для ефективної роботи з пацієнтами
 - B) Самоосвіта знижує ефективність роботи психолога
 - C) Вона лише покращує фінансову сторону роботи психолога
 - D) Самоосвіта має обмежений вплив на практику

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.

Перелік рекомендованої літератури:

Основна:

1. Ансєнкова І.П., Байдан М.А., Русова В.М. Психологічне консультування: навч. посіб. Київ: Каравела, 2018.
2. Білошицька О.К. Система управління якістю в медицині: Практичні роботи: навч.посіб. - Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 63 с.
3. Борщ В.І. Управління закладами охорони здоров'я. Херсон : Олди-плюс, 2020. 392с.
4. Булах І.С., Кузьменко В.У., Помиткін Е.О. Консультативна психологія: підручник. Вінниця: Нілан, 2014. 484 с.
5. Впровадження системи управління якістю у лікувально-профілактичних організаціях ISO 9001:2015 : навчальний посібник / В.В. Касянчук, О.М. Бергілевич, О.І. Сміянова; за ред. проф. В.А. Сміянова. Суми : Сумський державний університет, 2019. 246 с.
6. Горачук В.В. Управління якістю медичної допомоги в закладі охорони здоров'я. Монографія. Вінниця: ПП Балюк І.Б., 2017. С. 123.
7. Громадське здоров'я: навч.посібник /за ред. Т.С.Грузєва та ін. К: Книга плюс, 2021. 296с.
8. Державна політика у сфері охорони здоров'я: кол. моногр.: у 2 ч. / [кол. авт. ; упоряд. проф. Я. Ф. Радиш ; передм. та заг.ред. проф. М. М. Білінської, проф. Я. Ф. Радиша]. Київ: НАДУ, 2013. Ч. 1. 396 с
9. Збірник стандартів психологічної підготовки у Збройних Силах України: метод. посіб. / За редакцією генерал-майора В. Клочкова К.: НДЦ ГП ЗС України, 2023. 337 с.
10. Методика розробки та впровадження медичних стандартів (уніфікованих клінічних протоколів) медичної допомоги на засадах доказової медицини». Наказ МОЗ України від 28 вересня 2012 року № 751. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 29 листопада 2012 р. за № 2001/22313. URL: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dn_20120928_751.html
11. Манухіна С.Ю. психологія праці. К, 2015 https://stud.com.ua/25415/psihologiya/psihologiya_pratsi
12. Мартинюк О. А. Інноваційні технології в системі управління підприємствами в умовах динамічного середовища: монографія. Миколаїв: ФОП Швець В.М., 2017. 540 с.
13. Менеджмент та маркетинг в охороні здоров'я: навчальний посібник / В.І. Борщ, О.В. Рудінська, Н.Л. Кусик. Херсон: Олді+, 2022. 264 с.
14. Павлюк М.М., Шепельова М.В. Сучасні психологічні технології надання психологічної допомоги сім'ям постраждалих у подоланні складних життєвих обставин : практичний посібник. Київ: Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2020. 124 с.
15. Психологічна служба : Підруч. / [В.Г.Панок (наук. ред.), А.Г.Обухівська, практичного психолога : конспект лекцій / укладач: П. І. Сахно. Суми : Сумський державний університет, 2023. 159 с.
16. Росс Г. Рекомендації щодо подальшого розвитку вторинної медичної допомоги в Україні. Рекомендації щодо вдосконалення системи управління якістю медичної допомоги в Україні: інструменти управління якістю / Гр. Росс, В. Е. Багдарасян, В. М. Богомаз та [ін.] Київ, 2016. 44с.
17. Система роботи психологічних служб і методика роботи практичного психолога : конспект лекцій / укладач: П. І. Сахно. Суми : Сумський державний університет, 2023. 159 с.
18. Управління змінами в системі охорони здоров'я України: історія та уроки пілотних регіонів: навчальний посібник/ за ред. В.М.Лехан. Дніпро: ДЗ" Дніпропетровська медична академія МОЗ України", 2016. 96 с.
19. Теорія та практика психологічної допомоги: навч. посіб. / [В.І. Пасічник, І.І. Ліпатов, Л.Ф. Шестопалова, І.І. Приходько та ін.]. – Х.: Акад. ВВ МВС України, 2011. 250 с.

20. Oxford Textbook of Global Public Health, 6 edition. Edited by RogesDetels, Martin Gulliford, QuarraishaAbdoolKarimand ChorhChuan Tan. – Oxford University Press, 2017. 1728 p.
21. Principles for Best Practice in Clinical Audit. National Institute for Clinical Excellence, Commission for health Improvement, Royal College of Nursing, University of Leicester. – Radcliffe Medical Press, 2018. 2000 p. <https://www.nice.org.uk/media/default/About/what-we-do/Into-practice/principles-for-best-practice-in-clinical-audit.pdf>

Нормативно правові акти:

1. Декларація прав дитини URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_384#Text
2. Загальна декларація прав людини URL:
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
3. Європейська соціальна хартія URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_062#Text
4. Конвенція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти URL:
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_174#Text
5. Про інформацію: *Відомості Верховної Ради України* (ВВР), 1992, № 48, с.650 URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
6. Про охорону дитинства: Закон України *Відомості Верховної Ради України* (ВВР), 2001, № 30, ст. 142 URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text>
7. Про освіту. Закон України *Відомості Верховної Ради* (ВВР), 2017, № 38– 39, ст. 380 URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
8. Про повну загальну середню освіту: Закон України *Відомості Верховної Ради* (ВВР), 2020, № 31, ст. 226 URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
9. Про вищу освіту: Закон України *Відомості Верховної Ради* (ВВР), 2014, № 37–38, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
10. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України *Відомості Верховної Ради України* (ВВР), 2005, № 52, ст. 561 URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text>
11. Хартія основних прав Європейського Союзу URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_524#Text
12. Положення про психологічну службу системи освіти України. Наказ МОН України № 509 від 22.05.2018. URL: <https://imzo.gov.ua/category/normativni-dokumenti/>
13. Про пріоритетні напрями роботи психологічної служби у системі освіти на 2021–2022 . Лист МОН № 1/9-363 від 16.07.2021 р. URL: <https://imzo.gov.ua/category/normativni-dokumenti/>
14. Про затвердження професійного стандарту «Практичний психолог закладу освіти». Лист МОН від 30.11.2020 № 6/1427-20 URL: <https://imzo.gov.ua/category/normativni-dokumenti/>
15. Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти. Наказ МОН № 609 від 08 червня 2018 р. URL:
<https://imzo.gov.ua/category/normativni-dokumenti/>
16. Про здійснення соціально-педагогічного патронату. Лист МОН України від 17.12.2008 р. № 1/9-811 URL: <https://imzo.gov.ua/category/normativni-dokumenti/>
17. Методичні рекомендації щодо взаємодії педагогічних працівників у навчальних закладах та взаємодії з іншими органами і службами щодо захисту прав дітей. Лист МОН України від 28.10.14 р. № 1/9-557 URL: <https://imzo.gov.ua/category/normativni-dokumenti/>
18. Про затвердження типового положення про атестацію педагогічних працівників. Наказ МОН від 06.10.2010 р. № 930 URL: <https://imzo.gov.ua/category/normativni-dokumenti/>
19. Деякі питання кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників. Постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 800 URL:
<https://imzo.gov.ua/category/normativni-dokumenti/>

20. Положення про психологічний кабінет дошкільних, загальноосвітніх та інших навчальних закладів системи загальної середньої освіти (затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 19.10.2018 р. № 691) URL: <https://imzo.gov.ua/category/normativni-dokumenty/>
21. Про затвердження Типового положення про мобільну бригаду соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі. Постанова Кабінету міністрів України від 22 серпня 2018 р. № 654 URL: <https://imzo.gov.ua/category/normativni-dokumenty/>
22. Про затвердження Порядку надання щорічної основної відпустки тривалістю до 56 календарних днів керівним, педагогічним, науково-педагогічним працівникам освіти та науковим працівникам. Постанова Кабінету Міністрів України від 14.05.1997 № 346
23. Деякі питання соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі таких, що можуть загрожувати їх життю та здоров'ю. Постанова Кабінету Міністрів України від 03 жовтня 2018 року № 800 URL: <https://imzo.gov.ua/category/normativni-dokumenty/>
24. Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі. Указ Президента України від 25 травня 2020 року № 195/2020 URL: <https://imzo.gov.ua/category/normativni-dokumenty/>
25. Етичний кодекс психолога. Етичний кодекс спеціалістів із соціальної роботи. URL: <https://imzo.gov.ua/category/normativni-dokumenty/>
26. Постанова Кабінету Міністрів «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі № 658. (2018). URL: <https://imzo.gov.ua/category/normativni-dokumenty/>
27. Постанова Кабінету Міністрів «Про затвердження Типового положення про мобільну бригаду соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі». № 654. (2018).

Додаткова:

1. Анненкова, І. П. Наукові основи моніторингу якості професійної діяльності науково-педагогічних працівників ВНЗ: монографія. *Одеса: Оптимум* 2025 330с.
2. Громадське здоров'я : підручник для студ. вищих мед. навч. закладів. Вид. 3 Вінниця : «Нова книга», 2013. 560 с.
3. Зайцев А. С., Кусик Н. Л., Невмержицький О. М., & Мацегора Н. А. (2023). Огляд понять та визначень у сфері публічного управління біологічною безпекою. *Одеський медичний журнал*, 2023, (3), 57-62.
4. Забезпечення діяльності мобільних бригад соціально-психологічної допомоги як спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб від домашнього насильства. Методичний посібник. К.: 30 березня 2020. 190 с.
5. Запобігання та протидія проявам насильства: діяльність закладів освіти. Навчально-методичний посібник / Андрєєнкова В.Л., Байдик В.В., Войцях Т.В., Калашник О.А. та ін. К.: ФОП Нічога С.О. 2020. 196 с.
6. Кобилянська Т. Професійна діяльність психолога освітнього закладу у Порівнянні з суміжними видами діяльності. *Науковий вісник МНУ ім. В.О.Сухомлинського. Педагогічні науки*, 2018. № 3(62). Том 2. С. 135–140.
7. Коломінський Н. Л. Методологічні засади професійної підготовки практичного психолога. *Практична психологія і соціальна робота*. 2013. № 4. С. 12- 13.
8. Немченко В.В., Хомутенко В.П., Хомутенко А.В. Практичний курс внутрішнього аудиту. Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2016. 240 с.
9. Основи менеджменту та маркетингу в медицині: навчальний посібник / В.Г. Шутурмінський, Н.Л. Кусик, О.В. Рудінська. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 176 с.

10. Панок В. Г. Психологічна служба. Кам'янець-Подільський: Друкарня Рута, 2013. 328 с.
11. Перчик А. О. Жмай О. В. Емоційна стійкість як основа ефективного управління закладами охорони здоров'я Актуальні проблеми управління соціально-економічними системами: матеріали IX Міжнар. наук.-практ. конф. 2023/12/15 45-47
12. Правове регулювання надання психологічної допомоги та забезпечення психічного здоров'я в праві ЄС. URL: <http://euinfocenter.rada.gov.ua/uploads/documents/29447.pdf>
13. Професійно-етичні дилеми: зведений реферат публікацій викладачів психологічного факультету Люблінського католицького університету. URL: <http://educatum.eu/ru/institution/view/katolicheskii-liublinskii-universitet-ioanna-pavla-ii-v-liubline-kul>
14. Рудінська, О., Кусик, Н., & Жмай, О. (2023). Імплементация синергии функций менеджера та лікаря в управлінській діяльності на прикладі клінік Одеського національного медичного університету. *Економіка та суспільство*, (55). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-104>
15. Управління якістю медичної допомоги на основі механізму внутрішнього аудиту в закладах охорони здоров'я: методичні рекомендації / Степаненко А.В., Яценко Ю.Б., Сміянов В.А., Тарасенко С.В. Київ, 2014. 27 с.
16. Kniazkova V., Huz D., Rudinska O., Krylenko V. Formation of clusters of medical institutions as an administrative tool of management in the industry of health care in the conditions of n Economics. Management. Innovations, 2023 1(32). <http://eui.zu.edu.ua/article/view/283043/277220>
17. Mann T. Clinical Audit in the NHS: using clinical audit in the NHS: a position statement. Whetherby, National Health Service Executive, 2016. <https://www.nice.org.uk/media/default/About/what-we-do/Into-practice/principles-for-best-practice-in-clinical-audit.pdf>
18. Valakh V., Rudinska O., Busel S., Kniazkova V. Management of medical services in Ukraine in the context of international experience *Ekonomichnyy analiz*, 2024. 34(2). P.94-105.
19. Управління якістю медичної допомоги на основі механізму внутрішнього аудиту в закладах охорони здоров'я: методичні рекомендації / Степаненко А.В., Яценко Ю.Б., Сміянов В.А., Тарасенко С.В. Київ, 2014. 27 с.

Інформаційні ресурси:

1. Національний інститут стратегічних досліджень НІСД/NISS URL:<https://niss.gov.ua/>
2. Фонд демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва URL:<https://dif.org.ua/>
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського URL:<http://www.nbuv.gov.ua/>
4. Одеська національна наукова бібліотека URL:<http://odnb.odessa.ua/>
5. Український центр економічних та політичних досліджень ім. О. Разумкова URL:<https://razumkov.org.ua/>
6. Публічна бібліотека імені Лесі Українки (Київ) Режим доступу: <http://lucl.kiev.ua>
7. Taylor & Francis. Режим доступу: <http://www.informaworld.com>
8. ScienceDirect. Режим доступу: www.sciencedirect.com

КРИТЕРІЇ ПОТОЧНОГО ОЦІНЮВАННЯ НА ПРАКТИЧНОМУ ЗАНЯТТІ

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач бере активну участь у практичному занятті; демонструє глибокі знання, дає повні та детальні відповіді на запитання; бере активну участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується додатковою навчально-методичною та науковою літературою; вміє сформулювати своє ставлення до певної проблеми; висловлює власні міркування, наводить доцільні практичні приклади; вміє знаходити найбільш адекватні форми розв'язання суперечностей. Тестові завдання виконані в повному обсязі, всі 100% відповідей на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання – повні та обґрунтовані. Здобувач вільно вирішує ситуаційні завдання, впевнено демонструє практичні навички за темою заняття та вірно інтерпретує отримані дані, висловлює власну думку з теми завдання, демонструє творче мислення.
Добре «4»	Здобувач бере участь у практичному занятті; добре володіє матеріалом; демонструє необхідні знання, але дає відповіді на запитання з деякими помилками; бере участь у обговоренні проблемних ситуацій, користується основною навчально-методичною та науковою літературою; висловлює власну думку з розв'язання практичних ситуацій з теми заняття. Тестові завдання виконані в повному обсязі, не менш ніж 80% відповідей на запитання є правильними, відповіді на відкриті питання - загалом правильні, проте наявні деякі помилки у визначеннях. Здобувач вірно вирішує ситуаційні завдання, але допускає незначні неточності та демонструє більш стандартизовані практичні навички за темою заняття при вірній інтерпретації отриманих даних, висловлює власну думку з теми завдання, демонструє критичне мислення.
Задовільно «3»	Здобувач іноді бере участь у практичному занятті; частково виступає і задає питання; допускає помилки під час відповідей на запитання; показує пасивну роботу на практичних заняттях; показує фрагментарні знання понятійного апарату і літературних джерел. Тестування виконано в повному обсязі, не менш ніж 50% відповідей є правильними, відповіді на відкриті питання - не логічні, з явними суттєвими помилками у визначеннях. Здобувач не достатньо володіє матеріалом для вирішення ситуаційних завдань, невпевнено демонструє практичні навички за темою заняття та інтерпретує отримані дані з суттєвими помилками, не висловлює свою думку з теми ситуаційного завдання.
Незадовільно «2»	Здобувач не бере участь у практичному занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає і не задає питання, незацікавлений у вивченні матеріалу; дає неправильні відповіді на запитання, показує незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел. Тестування не виконано. Ситуаційне завдання не виконано.